

॥ ਅਧਿਆਇ-47 ॥

ਪੁਨਰ ਜਨਮ-ਵੀਰਭਦਰਪਾ ਅਤੇ ਚੇਨਬਸਾਪਾ (ਸੱਪ ਅਤੇ ਡੱਡੂ) ਦੀ ਵਾਰਤਾ

ਪਿੱਛਲੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਦੋ ਬਕਰਿਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛਲੇ ਜਨਮਾਂ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਪਿੱਛਲੇ ਜਨਮਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੇਸ਼ ਕਥਾ ਵੀਰਭਦਰਪਾ ਅਤੇ ਚੇਨਬਸਾਪਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਹੈ।

ਹੇ ਤਿੰਨਾਂ ਗੁਣਾਂ (ਰਜ, ਸਤ, ਤਮ) ਦੇ ਮਾਲਕ, ਗਿਆਨ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ! ਤੁਹਾਡੀ ਮੂਰਤੀ ਕਿੰਨੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਹੈ। ਹੇ ਅੰਤਰਯਾਮੀ: ਤੁਹਾਡੇ ਸ੍ਰੀਮੁੱਖ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਧੰਨ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਪਲ ਭਰ ਵੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਿੱਛਲੇ ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਹੋ ਕੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਰਾਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੇ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ! ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਵੱਸ ਹੀ ਕੁਝ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ, ਤਾਂ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਕੁਝ ਉਮੀਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਇਕ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡੇ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਬੰਧਨ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਆਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੰਗਾ ਵਿਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਪਾਪ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਗੰਗਾਮਾਈ ਵੀ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਬੇਚੈਨੀ ਨਾਲ ਰਾਹ ਦੇਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਦੋਂ ਪਧਾਰਨ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚਰਣ-ਧੂੜ ਨਾਲ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਨ। ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ ਤਾਂ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਤ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਦਿਲ ਪਵਿੱਤਰ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇਹ ਕਥਾ ਸੁਣੋ।

ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ ਬਾਬਾ ਨੇ ਕਿਹਾ—ਇਕ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਮੈਂ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਘੁੰਮਣ ਨਿਕਲਿਆ। ਤੁਰਦੇ-ਤੁਰਦੇ ਮੈਂ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਥੱਕ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਉਥੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕੁਝ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਲਗਾ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੈਂ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਧੋਤੇ ਅਤੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਮੇਰੀ ਥਕਾਨ ਦੂਰ ਹੋਈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਠੰਡਕ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋਣ ਲਗਾ। ਉਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਪਗਡੰਡੀ ਅਤੇ ਬੈਲਗੱਡੀ ਦੇ ਜਾਣ ਦਾ ਰਾਹ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਸੰਘਣੇ ਦਰਖ਼ਤ ਸੀ। ਹਵਾ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵੱਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਚਿਲਮ ਭਰ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ 'ਚ ਇਕ ਡੱਡੂ ਦੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਰਾਉਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਈ। ਮੈਂ ਚਕਮਕ ਸੁਲਗਾ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਏਨੇ ਨੂੰ ਇਕ ਯਾਤਰੀ ਉਥੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਘਰ ਪਧਾਰ ਕੇ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਚਿਲਮ ਸੁਲਗਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਪੀਣ ਦੇ ਲਈ ਵਧਾਈ। ਡੱਡੂ ਦੇ ਟਰਾਉਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਉਸਦਾ ਭੇਦ ਜਾਣਨ ਦੇ ਲਈ ਬੇਚੈਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਡੱਡੂ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿਚ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਪਿੱਛਲੇ ਜਨਮ ਦੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ ਭੋਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

। ਇਕ ਸੂਟਾ ਲਾ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਚਿਲਮ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਤੀ। “ਬੋੜਾ ਦੇਖਾਂ ਤਾਂ, ਆਖਿਰ ਗੱਲ ਕੀ ਹੈ?” ਏਦਾਂ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਉਧਰ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਵੱਡੇ ਸੱਪ ਨੇ ਇਕ ਡੱਡੂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਦੱਬ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਚੀਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਪਿੱਛਲੇ ਜਨਮ ਵਿਚ ਬੜੇ ਨੀਚ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ ਭੋਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਯਾਤਰੀ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੱਚਮੁਚ ਇਕ ਵੱਡੇ ਸੱਪ ਨੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਡੱਡੂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਦੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਉਸਨੇ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ-ਦੋ ਘੜੀ 'ਚ ਹੀ ਸੱਪ ਡੱਡੂ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਜਾਏਗਾ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ—“ਨਹੀਂ, ਇਹ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਮੈਂ ਉਸਦਾ ਰਖਿਅਕ ਪਿਤਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਥੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਂ। ਫੇਰ ਸੱਪ ਦੀ ਕੀ ਤਾਕਤ ਹੈ ਕਿ ਡੱਡੂ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਜਾਏ? ਕੀ ਮੈਂ ਫਜ਼ੂਲ ਹੀ ਇਥੇ ਬੈਠਾ ਹਾਂ? ਦੇਖੋ, ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਉਸਦੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।” ਦੁਬਾਰਾ ਚਿਲਮ ਪੀਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਗਏ। ਉਹ ਡਰਨ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਕਿ ਕਿਤੇ ਸੱਪ ਹਮਲਾ ਨਾ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ, “ਅਰੇ ਵੀਰਭਦਰਪਾ: ਕੀ ਤੇਰੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਫਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਉਸਨੂੰ ਡੱਡੂ ਦੀ ਅਤੇ ਤੈਨੂੰ ਇਹ ਸੱਪ ਦੀ ਜੂਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ? ਅਰੇ: ਹੁਣ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਛੱਡੋ। ਇਹ ਬੜੀ ਸ਼ਰਮ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਸ ਈਰਖਾ ਨੂੰ ਤਿਆਗੋ ਅਤੇ ਚੈਨ ਨਾਲ ਰਹੋ।” ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਸੱਪ ਨੇ ਡੱਡੂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਨਦੀ ਵਿਚ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਡੱਡੂ ਵੀ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਝਾੜੀਆਂ ਵਿਚ ਲੁੱਕ ਗਿਆ।

ਉਸ ਯਾਤਰੀ ਨੂੰ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ। ਉਸ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਨਾ ਆਇਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਸੱਪ ਨੇ ਡੱਡੂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵੀਰਭਦਰਪਾ ਅਤੇ ਚੇਨਬਸਾਪਾ ਕੌਣ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਉਣ ਲੱਗੇ। ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸੇ ਦਰਖਤ ਥੱਲੇ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਅਤੇ ਚਿਲਮ ਪੀਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦਾ ਭੇਦ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗਾ।

ਮੇਰੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 4-5 ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਇਕ ਪਵਿੱਤਰ ਥਾਂ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਮਹਾਂਦੇਵ ਦਾ ਇਕ ਮੰਦਿਰ ਸੀ। ਮੰਦਿਰ ਬਹੁਤ ਟੁੱਟੀ-ਫੁੱਟੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਚੰਦਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ। ਕਾਫ਼ੀ ਧਨ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਥੇ ਰੋਜ਼ ਪੂਜਾ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਕੇ ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਕ ਧਨਾਢ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਭਾਰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਕੰਮ, ਖਰਚ ਆਦਿ ਦਾ ਠੀਕ-ਠੀਕ ਵੇਰਵਾ ਰਖ ਕੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸੇਠ ਤਾਂ ਬੜਾ ਹੀ ਕੰਜੂਸ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੁਰੰਮਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਮੰਦਿਰ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵੀ ਉਨੀ

ਹੀ ਹੋਈ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਆਪ ਹੜਪ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪਾਈ ਵੀ ਖਰਚ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੀ ਬੋਲੀ ਬਹੁਤ ਮਿੱਠੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾ ਬੁਝਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਅਧੂਰਾ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਲੋਕ ਫੇਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ—ਸੇਠ ਸਾਹਿਬ! ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਕੇ ਕੰਮ ਜਲਦੀ ਪੂਰਾ ਕਰੋ। ਤੁਹਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਕਦੀ ਵੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉ। ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਵੀ ਚੰਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਕੇ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਫੇਰ ਚੰਦਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਕੇ ਸੇਠ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਰੁਪਏ ਤਾਂ ਲੈ ਲਏ, ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸ਼ਾਂਤ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਸ਼ੰਕਰ ਨੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਠੋ ਅਤੇ ਮੰਦਿਰ 'ਤੇ ਕਲਸ਼ ਚੜਾਉ। ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਤੂੰ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਖਰਚ ਕਰੇਂਗੀ, ਮੈਂ ਉਸ ਦਾ ਸੌ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੈਨੂੰ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਸੁਪਨਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਸੇਠ ਡਰ ਕੇ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹੱਸ ਕੇ ਟਾਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਇਕ ਨਿਰਾ ਸੁਪਨਾ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਵੀ ਕਿਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਜੇ ਏਦਾਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮਹਾਂਦੇਵ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ? ਮੈਂ ਕੀ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੂਰ ਸੀ? ਇਹ ਤਾਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਵਿਗਾੜਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਤੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਿ। ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਏਦਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਕਿੱਥੇ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਦਾਨੀਆਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਭੁੱਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਕ ਤੁੱਛ ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਮਹਾਂਦੇਵ ਨੇ ਫੇਰ ਸੇਠਾਨੀ ਨੂੰ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀਆਂ ਫਜ਼ੂਲ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਧਨ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਦਿਰ ਬਨਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਹੀ ਕਰ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਦਾ ਹੀ ਭੁੱਖਾ ਹਾਂ। ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਤੇਰੀ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਕਰੇ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲੋਂ ਮਿਲੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਕੰਜੂਸ ਸੇਠ ਬੇਚੈਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਉਸ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦੀ ਠਾਣ ਲਈ। ਉਸ ਨੇ ਕੌਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗਹਿਣੇ ਆਪ ਖ਼ਰੀਦ ਲਏ ਅਤੇ ਇਕ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਨਾਂਅ ਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਵੀ ਚੁੱਪਚਾਪ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਸੇਠ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ, ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਇਕ ਗਰੀਬ ਔਰਤ 'ਦੁਬਕੀ' ਦੀ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਦੇ ਕੋਲ ਦੋ ਸੌ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਗਹਿਣੇ ਰਖੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤਕ ਉਹ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਾ ਲੈ ਸਕੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਚਾਲਬਾਜ਼ ਕੰਜੂਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ, 'ਦੁਬਕੀ' ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਪਥਰੀਲੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਵੀ

ਕੋਈ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਖਤਮ ਹੋਇਆ। ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ।”

ਕੁਝ ਵਕਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਕ ਅਜ਼ੀਬ ਘਟਨਾ ਹੋਈ। ਇਕ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਹਨੇਰੀ ਆਈ ਅਤੇ ਮੀਂਹ ਪਿਆ। ਉਸ ਕੰਜੂਸ ਦੇ ਘਰ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਡਿੱਗੀ ਅਤੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਦੁਬਕੀ ਨੇ ਵੀ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ। ਅਗਲੇ ਜਨਮ ਵਿਚ ਉਹ ਕੰਜੂਸ ਮਥੁਰਾ ਦੇ ਇਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੁਲ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂਅ 'ਵੀਰਭਦਰਪਾ' ਰਖਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਉਸ ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਦੇ ਘਰ ਕੰਨਿਆ ਬਣ ਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂਅ 'ਗੌਰੀ' ਰਖਿਆ ਗਿਆ। 'ਦੁਬਕੀ' ਮਰਦ ਬਣ ਕੇ ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਸੇਵਕ ਵੰਸ਼ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂਅ ਚੇਨਬਸਾਪਾ ਰਖਿਆ ਗਿਆ। ਪੁਜਾਰੀ ਮੇਰਾ ਦੋਸਤ ਸੀ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂਦਾ, ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਚਿਲਮ ਪੀਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਗੌਰੀ ਵੀ ਮੇਰੀ ਭਗਤ ਸੀ। ਉਹ ਦਿਨੋਂ-ਦਿਨ ਸਿਆਣੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਪੀਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਫ਼ਿਕਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਵਰ ਆਪ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਲੜਕੀ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਆ ਜਾਏਗਾ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਜਾਤ ਦਾ ਵੀਰਭਦਰਪਾ ਨਾਂਅ ਦਾ ਇਕ ਜਵਾਨ ਭੱਖਿਆ ਮੰਗਦੇ-ਮੰਗਦੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਮੇਰੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਗੌਰੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਹਿਲੇ ਤਾਂ ਉਹ ਮੇਰਾ ਭਗਤ ਸੀ, ਲੇਕਿਨ ਹੁਣ ਉਹ ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਨਵੇਂ ਜਨਮ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਧਨ ਦੀ ਭੁੱਖ ਮਿਟੀ ਨਹੀਂ। ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੰਮ ਧੰਦਾ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਇਕ ਅਜ਼ੀਬ ਘਟਨਾ ਹੋਈ। ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਹਰੇਕ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਭਾਅ ਵਧ ਗਿਆ। ਗੌਰੀ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮੰਗ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਲਗੀ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿਚ, ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ 100 ਗੁਣਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁੱਲ ਵਿਚ ਵਿਕ ਗਈ। ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਨਗਦ ਅਤੇ 2000 ਰੁਪਏ ਹਰ ਸਾਲ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀ, ਪਰ ਧਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸੇ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਬਹਿਸ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਉਹ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਏ ਅਤੇ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਤਾਂ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਪੁਜਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਮਾਲਕਣ 'ਗੌਰੀ' ਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਕ ਪੈਸਾ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣ ਕੇ ਵੀਰਭਦਰਪਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੁੱਸੇ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਗੌਰੀ ਨੂੰ ਪੁਚਕਾਰ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਧਨ ਹੜਪਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਭਗਵਤ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਿਆ। ਵੀਰਭਦਰਪਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕੁਟਿਆ ਵੀ। ਗੌਰੀ ਨੇ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਆ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਬੁਰਾ ਨਾ ਮੰਨੋ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਧੀ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੋ। ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ

ਆਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਚਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸਤ ਸਮੁੰਦਰ ਪਾਰ ਵੀ ਤੇਰੀ ਰਖਿਆ ਕਰਾਂਗਾ। ਉਦੋਂ ਉਸ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗੌਰੀ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਪਨਾ ਆਇਆ। ਮਹਾਂਦੇਵ ਨੇ ਆ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੇਰੀ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਦੇ। ਚੇਨਬਸਾਪਾ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕੁਝ ਰਕਮ ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ ਖਰਚ ਕਰੋ। ਜੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਵਿਚ ਤੇਰੀ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਬਾਬਾ ਦੀ (ਆਪ ਮੈਂ) ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕਰੋ। ਗੌਰੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸੁਪਨਾ ਮੈਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਠੀਕ ਸਲਾਹ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੂਲਧਨ ਤਾਂ ਤੂੰ ਆਪ ਰੱਖ ਲੈ ਅਤੇ ਵਿਆਜ਼ ਦੀ ਅੱਧੀ ਰਕਮ ਚੇਨਬਸਾਪਾ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇ। ਵੀਰਭਦਰਪਾ ਦਾ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਰ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਵੀਰਭਦਰਪਾ ਅਤੇ ਚੇਨਬਸਾਪਾ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਉਥੇ ਝਗੜਦੇ ਹੋਏ ਆਏ। ਮੈਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਗੌਰੀ ਨੂੰ ਆਇਆ ਮਹਾਂਦੇਵ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਸੁਣਾਇਆ। ਵੀਰਭਦਰਪਾ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਪਾਗਲ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਚੇਨਬਸਾਪਾ ਨੂੰ ਟੋਟੇ-ਟੋਟੇ ਕਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਲੱਗਾ। ਚੇਨਬਸਾਪਾ ਬੜਾ ਡਰਪੋਕ ਸੀ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਪੈਰ ਫੜ ਕੇ ਰਖਿਆ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਗਾ। ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਕੋਲੋਂ ਉਸ ਦਾ ਛੁਟਕਾਰਾ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਝ ਵਕਤ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਵੀਰਭਦਰਪਾ ਸੱਪ ਬਣਿਆ ਅਤੇ ਚੇਨਬਸਾਪਾ ਡੱਛੂ। ਚੇਨਬਸਾਪਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛਲੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਕੇ ਮੈਂ ਇਥੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੀ ਰਖਿਆ ਕਰ ਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਵਚਨ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਮੁਸੀਬਤ ਦੇ ਵਕਤ ਭਗਵਾਨ ਦੌੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਗਤ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

।”

ਇਸ ਕਥਾ ਦੀ ਇਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ

। ਪਿੱਛਲਾ ਕਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਜਦੋਂ ਤਕ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਛੁਟਕਾਰਾ ਵੀ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਨ ਦਾ ਲਾਲਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਅਧੋਗਤੀ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਲ ਉਹ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

